

Vergaderjaar 2019–2020

27 863

Betalingsverkeer

Nr. 85

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 april 2020

Concurrentie op de markt voor betaalrekeningen en tussen betaaldienst-aanbieders kan worden vergroot als klanten eenvoudiger kunnen overstappen van bankrekening. Een manier om overstappen te vergemakkelijken is de invoering van nummerportabiliteit, waartoe de aangehouden motie van de leden Van der Linde (VVD) en Sneller (D66) oproept.¹ Uit eerdere onderzoeken² blijkt dat het technisch complex en kostbaar is om rekeningnummerbehoud (IBAN-portabiliteit) op nationale (Nederlandse) schaal te realiseren. Een aantal keren heb ik genoemd dat ik voorstander ben van het invoeren van nummerportabiliteit op Europees niveau.³

Aliasgebruik⁴ kan een alternatief zijn voor nummerbehoud om overstappen van bank in Nederland te vergemakkelijken. Ik heb uw Kamer toegezegd dat ik De Nederlandse Bank (DNB) zou vragen om een onderzoek te doen naar de mogelijkheden van aliasgebruik. Dit onderzoek bied ik u hierbij aan⁵.

¹ Betreft de aangehouden motie die de leden Van der Linde (VVD) en Sneller (D66) op 24 april 2019 hebben ingediend om te bewerkstelligen dat uiterlijk per 1 januari 2021 nummerbehoud zodanig is geregeld dat iedere klant van bank kan wisselen met behoud van rekeningnummer. Tijdens het plenaire debat over het Initiatiefwetsvoorstel beloning bankbestuurders. Kamerstuk 34 906, nr. 11.

² Zie voor een overzicht: Kamerstuk 27 863, nr. 67.

³ Zie onder meer: Kamerstuk 27 863, nr. 67 en Aanhangsel Handelingen II 2019/20, nr. 1107.

⁴ Bij het gebruik van een alias wordt een unieke identifier gekoppeld aan de betaalrekening. Dit zorgt ervoor dat bij het overstappen van bank klanten kunnen wisselen van betaalrekeningnummer zonder dat het alias wijzigt.

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Conclusies DNB-onderzoek

- Het onderzoek laat zien dat de huidige bestaande aliansen, zoals het telefoonnummer of BSN,⁶ niet geschikt zijn om te gebruiken als alias in het betalingsverkeer.
- De kosten-batenanalyse⁷ laat zien dat de maatschappelijke kosten van de invoering van een robuust alias hoger zullen zijn dan de baten (€ 1.066 miljoen aan kosten, versus € 487 miljoen aan baten).⁸
- Invoering van aliasgebruik alleen in Nederland zorgt volgens DNB voor een drempel op de Nederlandse markt voor buitenlandse toetreders, hetgeen concurrentie juist bemoeilijkt. Een ander nadeel van invoering van aliasgebruik alleen in Nederland is dat naast nationale wetgeving mogelijk ook Europese wetgeving moet worden aangepast.
- DNB concludeert dat invoering van aliasgebruik alleen in Nederland niet raadzaam is.
- In het onderzoek worden twee mogelijke alternatieven voor het vereenvoudigen van overstappen genoemd. Het eerste alternatief is om de (reeds bestaande) Overstapservice verder te verbeteren, zodat deze intensiever gebruikt kan worden. Een tweede alternatief is om aliasgebruik op Europees niveau in te voeren waarbij het alias mogelijk ook buiten het betalingsverkeer gebruikt zou kunnen worden.

Vervolgstappen

Het uiteindelijke doel van overstappen is het bevorderen van concurrentie op de markt voor betaalrekeningen. Dit leidt tot meer keuzemogelijkheden voor consumenten en zakelijke partijen, lagere kosten en innovatievere vormen van betalen. Ook andere ontwikkelingen in het betalingsverkeer, zoals instant payments, en nieuwe regelgeving, zoals PSD2, zorgen op dit moment voor meer concurrentie en innovatie in het betalingsverkeer. Op basis van de onderzoeksresultaten van DNB lijkt invoering van aliasgebruik alleen in Nederland helaas geen wenselijke optie om overstappen op de Nederlandse betaalmarkt te vereenvoudigen. Wel blijf ik mij inzetten om overstappen te vergemakkelijken, door middel van beide bovengenoemde alternatieven.

Verbeteren en promoten Overstapservice

Volgens DNB kan het gebruik van de Overstapservice onder andere worden gestimuleerd als verschillende partijen de Overstapservice nog beter onder de aandacht brengen. Daarnaast zou volgens DNB onder andere de termijn waarin de Overstapservice werkt verder kunnen worden verlengd en zou het voor klanten *realtime* inzichtelijk gemaakt kunnen worden welke instanties en incassanten zijn geïnformeerd over het feit dat de klant is overgestapt. Ik ga in gesprek met banken om afspraken te maken hoe de Overstapservice de komende jaren verder kan worden verbeterd. Ook ga ik in het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer bespreken hoe de verschillende partijen de Overstapservice nog beter bij consumenten en zakelijke partijen onder de aandacht kunnen brengen.

⁶ Onderzocht zijn: telefoonnummer, e-mailadres, BSN, KVK-nummer, vestigingsnummer, btw-id en Legal Entity Identifier (LEI).

⁷ In de kosten-batenanalyse is uitgegaan van nieuw te ontwikkelen robuust alias, zoals het Zweedse Bankgirot systeem.

⁸ In het onderzoek uitgevoerd door het SEO onderzoeksbureau wordt uitgegaan van drie verschillende scenario's. In het gunstigste geval komt de netto contante waarde uit op € 5 miljoen. In het meest ongunstigste geval is dit €-946 miljoen. Raadpleegbaar via www.tweede-kamer.nl.

Inzet op Europees niveau

De tweede aanbeveling die DNB doet is het invoeren van een alias op Europees niveau die breder te gebruiken is dan alleen in het betalingsverkeer. Volgens DNB vallen dan een aantal nadelen die ontstaan bij invoering op alleen nationaal niveau weg. In vergelijking met invoering van aliasgebruik alleen in Nederland kunnen er schaalvoordelen ontstaan bij de ontwikkeling, implementatie en het onderhoud van een Europees aliansysteem. Als de alias ook buiten het betalingsverkeer wordt gebruikt, kan dit volgens DNB de baten verder vergroten.

De afgelopen jaren heb ik de Europese Commissie gevraagd om de mogelijkheden voor nummerportabiliteit voor betaalrekeningen op EU-niveau te onderzoeken. De Europese Commissie onderzoekt dit onderwerp nu in de evaluatie van de betaalrekeningenrichtlijn.⁹ Zoals ik eerder heb toegezegd kom ik daarom in de komende maanden met een non-paper waarin ik pleit voor de invoering van nummerportabiliteit op Europees niveau en aliasportabiliteit als alternatief aandraag.¹⁰ Hierin verwerk ik ook de resultaten van het DNB-onderzoek. Ik blijf mij ervoor inzetten om het belang van de invoering van nummerportabiliteit- en/of aliasportabiliteit voor betaalrekeningen op Europees niveau onder de aandacht te houden.

Daarnaast heeft de nieuwe Europese Commissie aangegeven te willen werken aan een nieuwe betalingsverkeerstrategie, om de Europese betaalmarkt verder te verbeteren. Ook is de Commissie bezig met het opstellen van een *Digital Finance Strategy*, die zich richt op het verder ontwikkelen van digitale innovaties in financiële dienstverlening. Hierbij zal betalingsverkeer één van de prominente onderdelen zijn. Ik zet mij ervoor in om het belang van invoering van nummerportabiliteit- en/of aliasportabiliteit onder de aandacht te brengen van de Europese Commissie bij het opstellen van deze strategieën.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

⁹ Zie voor een stand van zaken: Aangangsel Handelingen II 2019/20, nr. 1107.

¹⁰ Aangangsel Handelingen II 2019/20, nr. 1107.